

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: E-kirje - Ennakkovaikuttaminen tulevaan EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen (2028–)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: E-kirje - Ennakkovaikuttaminen tulevaan EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen (2028–) (E 31/2024 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Joanna Tikkanen, valtioneuvoston kanslia
- neuvotteleva virkamies Miika Grönholm, valtiovarainministeriö
- budjettineuvos Vesa Kulmala, valtiovarainministeriö
- maatalousneuvos Ahti Hirvonen, maa- ja metsätalousministeriö

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

EU:n monivuotinen rahoituskehys on keskeisin EU:n prioriteettien ja politiikka-alojen toimeenpanon väline. Rahoituskehys määrittelee Euroopan unionin toimivaltaan kuuluvia politiikkoja merkittävällä tavalla. Tämä koskee myös EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa. Rahoituskehyselä ja EU:n rahoitusjärjestelmällä on huomattava valtiontaloudellinen merkitys. Rahoituskehysten kokonaistaso vaikuttaa keskeisesti Suomen nettomaksuasemaan.

Nykyisen rahoituskehysten 2021-2027 sitoumusten kokonaistaso on noin 1 074 miljardia euroa ja kehysten ulkopuoliset erityisvälineet mukaan lukien noin 1 095 miljardia euroa. Kehysneuvotteluissa kehysten kokonaistaso kyettiin pitämään maltillisena, lähellä edeltävän kehyskauden tasoa. Toisaalta sovittiin varsinaisen rahoituskehysten lisäksi poikkeuksellisesta ja määräaikaista 750 miljardin euron EU:n elpymisvälineen rahoituksesta vuosille 2021-2026 EU:n talouksien koronakriisistä elpymisen tukemiseksi. Elpymisvälineen rahoituksen myötä kuluvan kauden EU-rahoituksen määrä lähes nousi yhteensä noin 1 849 miljardiin euroon.

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2024 vp

EU:n monivuotisen rahoituskehysasetuksen mukaan komission tulee antaa ehdotus EU:n tulevaksi monivuotiseksi rahoituskehykseksi vuonna 2028 alkavalle rahoituskaudelle heinäkuun 2025 alkuun mennessä. Valmistelun lähtökohtana on, että komissio esittää tulevan kehyskauden kestoksi tavanomaista seitsemää vuotta. Mikäli tulevat rahoituskehysneuvottelut etenisivät aiempien neuvottelujen aikataulussa, päätettäisiin rahoituskehyksestä yksimielisesti Eurooppa-neuvoston kokouksessa loppuvuodesta 2026 tai alkuvuodesta 2027.

Valtioneuvoston kanta

Rahoituskehysten kokonaistaso

Suomi tunnistaa, että Suomen nettomaksuasemaan vaikuttaa eniten rahoituskehysten kokonaistaso. Suomi on valmis ajamaan lisäpanostuksia EU:n budjetin kautta tärkeiksi katsomiinsa kohteisiin, mutta unionin budjetin kokoa ei voida merkittävästi kasvattaa erityisesti tilanteessa, jossa jäsenvaltiot joutuvat sopeuttamaan kansallisia budjettejaan.

Suomi katsoo, että monivuotisen rahoituskehysten tulisi säilyä ensisijaisena vastauksena EU-tason rahoitustarpeisiin.

Suomi pitää tärkeänä, että tulevaa rahoituskehystä tarkastellaan kokonaisuutena. Tarkastelun keskiössä ovat erityisesti rahoituskehysten kokonaistaso, kansalliset erityiskysymykset ja valitut strategiset prioriteettialat. Kokonaisuuden tarkastelussa tulee pyrkiä varmistamaan Suomen nettomaksuaseman kohtuullisuus.

Tarkasteltaessa tulevan rahoituskehysten kokonaistasoa Suomi tunnistaa Euroopan merkittävästi muuttuneen turvallisuusympäristön ja sen aiheuttamat välittömät tarpeet, kuten Ukrainan tukeminen.

Suomi tukee EU:n rahoitukseen kytkeytyvää vahvaa ehdollisuutta. Suomi pitää erityisen tärkeänä, että EU:n rahoitus linkitetään jatkossakin tiiviisti oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamiseen, varojen väärinkäytön vastaisiin toimiin ja korruption ehkäisemiseen. Suomi korostaa myös EU-varojen tehokasta valvontaa ja EU:n taloudellisten etujen suojaamista.

Ehdotuksia erilaisiksi rahoitusmalleiksi tulisi tarkastella ja arvioida myös niihin liittyvien mahdollisten väärinkäytösten ja riskien näkökulmasta. Samalla EU-rahoitteisten toimien hallinnointia tulisi yksinkertaistaa ja vähentää hallinnollista taakkaa.

Rahoituksen kohdentamisen lähtökohdat

Suomi pitää välttämättömänä EU-rahoituksen painopisteiden priorisointia. Suomi katsoo, että varoja tulisi kohdentaa nykyistä vahvemmin valittujen strategisten prioriteettien mukaisesti. Suomi katsoo, että puolustuksen (ml. sotilaallinen liikkuvuus), kriisivarautumisen ja rajaturvallisuuden rahoituksen osuutta tulee kasvattaa huomattavasti nykyisestä suhteellisesti vähäisestä määrästä. Suomen tavoitteena on, että puolustusulottuvuutta painotettaisiin läpileikkaavasti rahoituskehyksessä. Osana EU:n kriisivarautumisen kehittämistä Suomi korostaa nykyisen rescEU-tyyppisen välineen merkitystä ja jatkuvuuden turvaamista. Lisäksi Suomi pitää tärkeänä, että Euroopan stra-

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2024 vp

tegisen kilpailukyvyyn vahvistamiseen kohdennetaan rahoitusta nykyistä vahvemmin. Suomen prioriteettina on avoimeen kilpailuun ja korkeaan laatuun pohjautuvan tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksen nykyistä suurempi osuus. Suomen tavoitteena on rahoituskehysratkaisu, jossa huomioidaan Suomen itärajan kokonaisvaltainen merkitys EU:lle. Suomi pitää tärkeänä EU-rahoitusohjelmien uudistamista vastaamaan paremmin EU:n tulevia haasteita. Osana tulevaa rahoituskehystä Suomi suhtautuu avoimesti tulosperusteisten mallien tarkastelemiseen rahoituksen eurooppalaisen vaikuttavuuden vahvistamiseksi. Lisäksi on tärkeää varmistaa EU-rahoituksen nykyistä vahvempi yksityistä rahoitusta vivuttava vaikutus. Käytässä keskustelua tulevasta rahoituskehuksesta ja siihen liittyvistä sektorikohtaisista uudistamistarpeista, Suomi korostaa neuvoston vahvaa roolia.

Maatalous

Suomi korostaa, että maataloutta on voitava harjoittaa kannattavalla tavalla unionin kaikissa jäsenvaltioissa. Suomi tavoittelee yhteisen maatalouspolitiikan kokonaisuuden osalta mahdollisimman korkeaa saantoa, sillä luonnonolosuhteet ovat Suomessa epäedulliset verrattuna muihin jäsenvaltioihin. Suomi tunnistaa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksen kansallisen merkityksen ja suhtautuu avoimesti erilaisiin rahoitusratkaisuihin maatalousrahoituksen uudistamiseksi, esimerkiksi hyödyntämällä kansallisia osarahoitusosuuksia myös I pilarissa säilyttämään suorien tukien taso tuensaajien näkökulmasta. Mahdollisten kansallisten osarahoitusosuuksien tulee perustua jäsenvaltioille yhteisiin sääntöihin ja periaatteisiin, jotta kilpailu sisämarkkinoilla ei vääristy.

Valmistauduttaessa tulevaan EU:n laajentumiseen Suomi on valmis tarkastelemaan avoimesti erilaisia yhden tuensaajan saaman tuen enimmäismäärää rajaavia tukikattomalleja.

Suomi katsoo, että yhteisen maatalouspolitiikan tukijärjestelmiä ja niiden valvontaa tulisi yksinkertaistaa ja toimeenpanon aiheuttamaa hallinnollista taakkaa vähentää.

Kilpailukyky

Suomelle keskeistä on, että EU:n kilpailukykyä tukevalla rahoituksella edistetään mahdollisimman tehokkaasti sisämarkkinoiden toimivuutta, teollisuuden uudistamista ja Euroopan houkuttelevuutta investointikohteena. Tehokkailla ja markkinaperusteisilla yksityistä rahoitusta edistävillä EU-tason rahoitusvälineillä vastataan EU:n kilpailukykyhaasteisiin.

Suomi katsoo, että strategista kilpailukykyä tukevien ohjelmien yhdistäminen yhdeksi laajaksi kokonaisuudeksi voisi parhaimmillaan tehostaa EU-rahoitusta. Suomelle on kuitenkin ensisijaisinta, että tutkimus-, kehitys-, ja innovaatorahoituksen säilyminen avoimeen kilpailuun ja korkeaan laatuun perustuvana EU-rahoituksena turvataan. Myös riittävät panostukset Erasmus+:n kaltaisiin ohjelmiin tukisivat osaltaan Euroopan kilpailukykyä.

Suomi katsoo, että tutkimus-, kehitys-, ja innovaatorahoituksen osuutta kehityksessä tulisi kasvattaa Suomen saadessa näistä ohjelmista ja välineistä huomattavasti enemmän suhteessa mak-suusuuteensa. Suomi pitää tarkoituksenmukaisena, että TKI-toimiin kohdistuva EU-rahoitus (nykyinen Horisontti Eurooppa) voi jatkossakin olla avustusmuotoista.

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2024 vp

Suomi katsoo, että kaksikäyttötarkoituksiin kohdistuvaa TKI-rahoitusta tulisi painottaa laajasti rahoituskehyksessä.

Suomi pitää nykyistä lainatakauksiin perustuvaa InvestEU-välinettä tarkoituksenmukaisena sen hyödyttäessä erityisesti suomalaisia pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja katsoo, että sen rahoitustakauksen osuutta kehyksessä tulisi kasvattaa merkittävästi riittävän yksityisen rahoituksen vipuvaikutuksen aikaansaamiseksi. Sen sijaan Suomi suhtautuu kriittisesti mahdollisiin ehdotuksiin uusien avustusmuotoisten investointivälineiden perustamiseksi.

Suomen tavoitteena on, että biotalous ja bioteknologia sisällytettäisiin tuleviin rahoitusohjelmiin, kuten esimerkiksi TKI-rahoitukseen ja maaseudun kehittämisrahoitukseen. Suomi korostaa, että julkisten investointien rinnalla tarvitaan yksityisiä investointeja.

Suomi katsoo, että puhdasta siirtymää edistetään muun muassa panostamalla ydinvoimaa ja eurooppalaisia energiaverkkoja tukeviin investointeihin. Tämä on keskeistä Euroopan kilpailukyvyn ja omavaraisuuden vahvistamiseksi.

Suomi katsoo, että Euroopan liikenneinfrastruktuurin olisi jatkossa edistettävä entistä tehokkaammin liikenneverkon kaksikäyttöisyyttä, eli siviili- ja sotilasliikenteen tarpeiden huomioimista edistäen unionin kokonaisturvallisuutta, erityisesti sotilaallista liikkuvuutta, huoltovarmuutta ja kriisinsietokykyä. Tämä edellyttäisi investointeja tukevaa EU-rahoitusta, jolla edistettäisiin liikenneverkon toimivuutta ja modernisointia.

Koheesiopolitiikka

Alueellisen koheesion edetessä tarve EU:n yhteiselle koheesiorahoitukselle vähenee.

Osana rahoituskehyskokonaisuuden edellyttämää priorisointia Suomi pitää tarkoituksenmukaisena koheesiorahoituksen osuuden alentamista edelleen rahoituskehyksessä suhteessa muihin EU:n painopisteisiin. Arvioitaessa koheesiorahoituksen merkitystä osana rahoituskehystä tulee huomioida Suomen huomattava nettomaksu koheesiopolitiikan välineisiin.

Suomi korostaa vakiintuneesti kansallisen osarahoituksen merkitystä koheesiopolitiikan rahoittamisessa. Tällä vähennettäisiin EU-tason rahoituksen tarvetta ja vahvistettaisiin jäsenvaltioiden omistajuutta.

Tulevassa koheesiopolitiikassa tulisi kohdistaa Itä-Suomen ulkoraja-alueille erityisrahoitusta johtuen EU:n muuttuneesta turvallisuusympäristöstä ja sen aiheuttamista näiden alueiden vakavista sosio-ekonomisista haasteista.

Lisäksi Suomi katsoo, että nykyisistä koheesiopolitiikan varojenjakkokriteereistä syrjäinen ja pohjoinen sijainti, muuttoliike sekä harva-asutus ja pitkät etäisyydet ovat jatkossakin Suomelle keskeisiä.

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2024 vp

Ukrainan tuki

Ukrainan taloudellisen tuen osalta Suomi on avoin erilaisille rahoitusratkaisuille, mutta pitää nykyistä rahoituskehysten ulkopuolista Ukrainan tukivälinettä tai sitä vastaavaa järjestelyä tarkoituksenmukaisena mallina pidempiaikaisen tuen kanavoimiseksi Ukrainalle.

Huomioiden perussopimusten asettamat rajoitukset, Suomi pitää Euroopan rauhanrahastoa tai sitä vastaavaa järjestelyä keskeisenä välineenä EU:n jäsenvaltioiden Ukrainalle myöntämän sotilaallisen ja puolustuksellisen tuen mahdollistamiseksi.

Suomi sitoutuu vahvasti tukemaan Ukrainan tulevaa jälleenrakentamista korostaen EUrahoituksen roolia yhdessä kansainvälisten kumppanien ja rahoituslaitosten tarjoaman rahoituksen kanssa.

Puolustus

Suomen tavoitteena on, että nykyistä suurempi osuus rahoituksesta kohdennettaisiin puolustus- tutkimus- ja kehittämisvaiheen toimien tukemiseksi EU:ssa nykyisen Euroopan puolustusrahaston tai sitä vastaavan järjestelyn tapaan.

Suomi pitää keskeisenä, että tulevassa rahoituskehyksessä sotilaallisen liikkuvuuden osuutta rahoituksesta kasvatettaisiin huomattavasti, huomioiden erityisesti Suomen asema muuttuneessa turvallisuusympäristössä EU:n ulkorajavaltiona.

Osana tulevaa rahoituskehystä koskevaa ennakkovaikuttamistyötä Suomi voi tarkastella avoimesti Euroopan puolustusteollisuuden ohjelman rahoituskellisia elementtejä sekä muita mahdollisia ehdotuksia EU:n puolustusteollisuuden pohjan vahvistamiseksi. Suomen lähtökohtana kuitenkin on, että mahdollisen EU:n rahoitustuen tulisi olla laina- tai takausmuotoista yksityisen rahoituksen vipuvaikutuksen aikaansaamiseksi.

Ulkosuhderahoitus

Suomi katsoo, että ulkosuhderahoituksen nykyinen yhdistetty ja laaja-alainen väline on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi tukemaan EU:n kumppanuuksia niin lähialueilla kuin globaalisti. Suomi pitää tärkeänä, että tulevalla kehyskaudella ulkosuhderahoitukseen sisältyisi edelleen myös kohdentamatonta rahoitusta ennakoimattomiin tarpeisiin vastaamiseksi sekä riittävä kyky ajankohtaisiin humanitaarisiin kriiseihin vastaamiseksi.

Lisäksi Suomi katsoo, että ulkosuhderahoituksessa tulisi varmistaa riittävä rahoitus myös muutoliikkeen ulkoiseen ulottuvuuteen, etenkin perimmäisiin syihin vaikuttamiseen.

Ehdokasmaille kohdistettavan rahoitustuen osalta Suomi pitää tärkeänä rahoitusohjelmien ja tukivälineiden päällekkäisyyksien välttämistä ja on avoin tarkastelemaan mahdollisuuksia koota ehdokasmaille kohdistettavaa rahoitustukea yhden välineen alle.

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2024 vp

Ehdokasmaille kohdennettavan rahoitustuen osalta Suomi korostaa erityisesti tuen vaikuttavuutta ja oikeaa kohdentumista, ennakkollista ehdollisuutta sekä EU-varojen tehokasta valvontaa ja EU:n taloudellisten etujen suojaamista.

Muuttoliikkeen hallinta (ml. rajaturvallisuus)

Suomi katsoo, että muuttoliikkeen EU-rahoitusta painotettaisiin erityisesti muuttoliikkeen sisäiseen hallintaan, kuten rajaturvallisuuden vahvistamiseen ja palautusten tehostamiseen.

Suomi pitää tarkoituksenmukaisena, että tulevalla rahoituskehyskaudella muuttoliikkeen hallinnan rahoitusta olisi mahdollista kohdentaa myös fyysiseen ulkorajainfrastruktuuriin erityisesti välineellistetyn maahantulon ehkäisemiseksi.

EU:n hallinto

Suomi pitää keskeisenä EU:n henkilöstösääntöjen uudistamista osana hallintomenojen kasvun hillitsemistä.

EU:n omat varat

Suomi kiinnittää huomiota siihen, että mahdollisilla uusilla omilla varoilla tulisi saavuttaa aitoa EU-tason lisäarvoa sen sijaan, että ratkaisulla käytännössä siirrettäisiin varoja kansallisista budjeteista EU:n budjettiin.

Suomi kiinnittää huomiota siihen, että mahdollisista uusista omista varoista on ollut haastavaa sopia jäsenvaltioiden kesken yksimielisesti. Mahdollisilla uusilla omilla varoilla olisi haastavaa saavuttaa sellaista tulovolyymia, jolla aidosti voitaisiin vastata EU-budjetin rahoitustarpeisiin etenkin tilanteessa, jossa rahoituskehysten kokonaistaso kasvatettaisiin.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta korostaa monivuotisen rahoituskehysten merkitystä EU:n politiikkoja ja erityisesti EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa ohjaavana välineenä. EU:n yhteisen maatalouspolitiikan osuus rahoituskehyksestä on pienentynyt edellisillä rahoituskehyskausilla. Maatalous on kuitenkin edelleen suurin yksittäinen EU-rahoituksen painopiste muodostaen noin kolmanneksen koko rahoituskehyksestä. Valtioneuvoston kannan mukaisesti valiokunta katsoo, että monivuotisen rahoituskehysten kokonaistaso koskevissa ratkaisuissa tulee välttää Suomen nettomaksuosuuden kasvua. Lisäksi se pitää tärkeänä, että monivuotinen rahoituskehys säilyy ensisijaisena vastauksena EU-tason rahoitustarpeisiin. Valiokunta keskittyy seuraavassa omaa toimialaansa, erityisesti maataloutta ja muita maaseudun elinkeinoja sekä maaseudun kehittämistä, koskeviin kysymyksiin.

Suomen saannot EU:sta kaudella 2021—2027 ovat yhteensä arviolta noin 13 miljardia euroa, joista yhteisen maatalouspolitiikan arvioidut saannot muodostavat lähes puolet, noin 6,2 miljardia euroa. Maaseudun kehittämisrahoituksessa Suomi on huomattava nettosaaja. Maatalouden ja

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2024 vp

maaseudun kehittämisen rahoitus on Suomen nettomaksuosuuden kehityksen kannalta keskeinen kokonaisuus. Valiokunta pitää välttämättömänä, että Suomen saanto maatalouden ja maaseudun kehittämisen varoista turvataan jatkossakin. Tämä on olennaista sekä Suomen nettomaksuosuuden kehityksen että ruoantuotannon jatkuvuuden kannalta. Valiokunta korostaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 39 artiklassa määrättyjen yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden merkitystä. Ne ovat koko yhteisen maatalouspolitiikan perusta, joka ohjaa myös rahoituksen kohdentamista.

Valtioneuvoston selvityksessä koskien Suomen avaintavoitteita EU-vaalikaudelle 2024—2029 (E 58/2023 vp) nostetaan Suomen vaikuttamisen pääprioriteeteiksi Euroopan strategisen kilpailukyyn vahvistaminen, Euroopan kokonaisturvallisuuden parantaminen ja puhtaan siirtymän sekä bio- ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistäminen. Asiasta antamaansa lausuntoon (MmVL 3/2024 vp) viitaten valiokunta kiinnittää edelleen huomiota maatalouden merkitykseen EU:n ja kansallisen huoltovarmuuden kannalta. Hajautettu maataloustuotanto on Suomessa ja koko EU:n alueella huoltovarmuuden keskeinen perusta. Kokonaisturvallisuuden kannalta on erittäin tärkeää, että maataloutta voidaan harjoittaa kannattavasti sekä ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla koko EU:n alueella. Valiokunnan käsityksen mukaan elintarvike- ja energiaomavaraisuus ovat olennainen osa Euroopan kilpailukyyn ja kokonaisturvallisuuden vahvistamista. Puhtaan siirtymän toteutus vaatii tuekseen edullista, kestävästi tuotettua energiaa, jonka saatavuus on turvattua geopoliittisesta tilanteesta riippumatta.

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan keskeiset rahoitusvälineet ovat maanviljelijöille maksettavat suorat tulotuet ja kansallisesti osarahoitetut maaseudun kehittämiseen kohdistuvat tuet. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan yhteiseen maatalouspolitiikkaan kohdistuu tulevilla rahoituskehyskausilla merkittäviä muospaineita, jotka voivat johtaa rahoituskehysten kokonaistason tai Suomen nettomaksaja-aseman muutoksiin. Monet uusista hakijamaista ovat maatalousvaltaisia, ja maaseutualueiden osuus niiden alueista on suuri. Erityisesti Ukrainan liittyminen kasvattaa EU:n maataloustuotantoa merkittävästi. Nykyisen EU:n suorien tukien järjestelmän soveltaminen sellaisenaan ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista suurimmissa tuotantoyksiköissä. Vaiheittainen lähentyminen tai tuen enimmäisrajoitusten soveltaminen voivat olla tarpeellisia uusien jäsenten integroimisessa EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan. Maaseudun kehittämisen rahoitukseen tulee myös kohdistumaan paineita, jos tukijärjestelmät säilytetään ennallaan.

Valiokunta pitää tärkeänä, että maatalouden ja maaseudun kehittämisen rahoitus turvataan tulevalla rahoituskehyskaudella samalla kun valmistaudutaan EU:n mahdollisesta laajentumisesta aiheutuviin muospaineisiin. Ukrainan liittyminen Euroopan unioniin tulee pakottamaan yhteisen maatalouspolitiikan perusteelliseen uudistamiseen. Nykyinen pinta-aloihin perustuva suorien tukien järjestelmä ei voi jatkua ilman merkittäviä sopeutuksia. Valiokunta pitää mahdollisina valtioneuvoston kannassa kuvattuja kehityslinjoja, kuten siirtymistä EU:n kokonaan rahoittamista suorista tuista osarahoitteisiin tukijärjestelmiin ja tukien enimmäismäärien säätelyyn. Tämä ei saa vaarantaa Suomen maataloustukien saantoa ja tilojen kehitystä. Samalla se korostaa, että asiaan tulee ottaa tarkemmin kantaa vasta siinä vaiheessa, kun EU:n laajentumisen etenemisestä on enemmän tietoa käytettävissä.

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan muutoksiin valmistautuminen tulee aloittaa hyvissä ajoin, ja mahdolliset muutokset tulee toteuttaa riittävän hallitusti siirtymäaikojen ja joustojen avulla. Sa-

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2024 vp

malla kun EU:n varojen väärinkäytösten torjunnasta huolehditaan ja torjutaan valtiontukien aiheuttamia kilpailun vääristymiä, EU:n tukijärjestelmiä ja niiden valvontaa tulee yksinkertaistaa. Valiokunta korostaa tukijärjestelmien toimeenpanosta yrityksille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa ja edellyttää, että maaseutuelinkeinojen harjoittajille korvataan mahdollisista omaisuuden käyttörajoituksista aiheutuvat ylimääräiset kustannukset. EU:n sääntely ei saa muodostua kilpailuhaitaksi globaaleilla markkinoilla, vaan kotimaisen metsäteollisuuden asema ja kilpailukyky tulee turvata samalla kun huolehditaan siitä, että toimivalta metsäpolitiikassa säilyy EU:n perussopimusten mukaisesti kansallisissa käsissä.

Lopuksi valiokunta nostaa esiin itäisen Suomen raja-alueiden tilanteen. Erityisesti Venäjän hyökkäyssotasta aiheutuneet sanktiot ja rajoitukset ovat voimakkaasti vaikuttaneet maaseudun kehittämisen ja aluekehittämisen mahdollisuuksiin näillä alueilla. Tilanne on hyvin erilainen kuin se oli ennen Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainassa. Valiokunta korostaa itäisen Suomen elinvoiman ja puolustuskyvyn ylläpitämisen merkitystä koko EU:n ulkorajan turvallisuudelle. Tämä erityinen ponnistus koko EU:n turvallisuuden puolesta tulee ottaa huomioon ja tukea näiden alueiden vahvuuksia. Valiokunta katsoo, että itäiseen Suomeen tulee kohdentaa varoja kehittämisrahastoista tai neuvotella alueellisesta erillisrahoituksesta.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 23.5.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenna Simula ps
varapuheenjohtaja Anne Kalmari kesk
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Janne Jukkola kok
jäsen Teemu Kinnari kok
jäsen Anders Norrback r
jäsen Timo Suhonen sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Paula Werning sd
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Susanna Paakkola